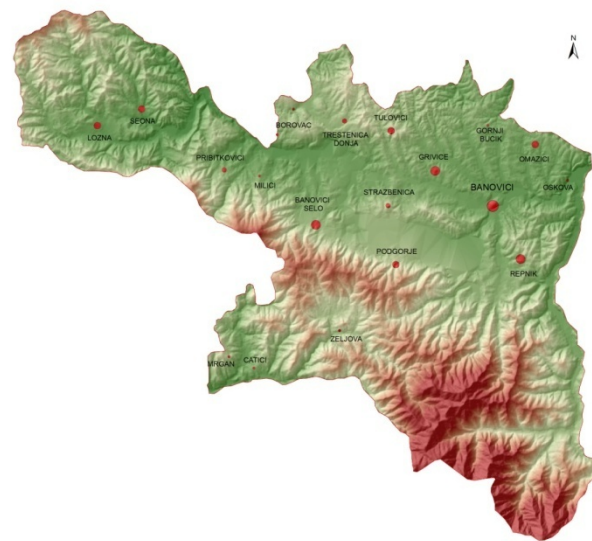

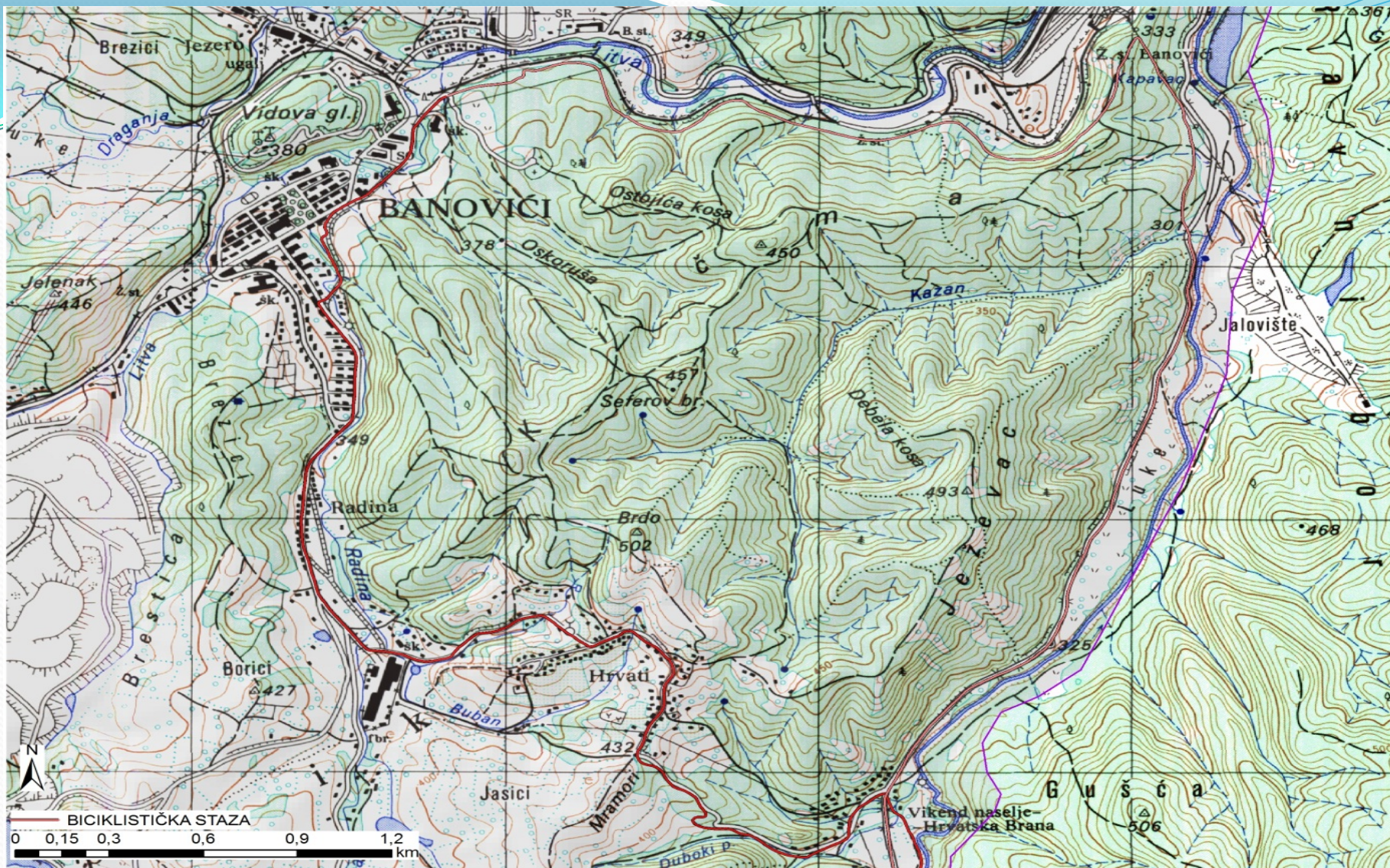
Rudarski i željeznički turizam - perspektiva razvoja Općine Banovići

Studija razvoja turizma općine Banovići predlaže izgradnju sljedeće turističke infrastrukture:

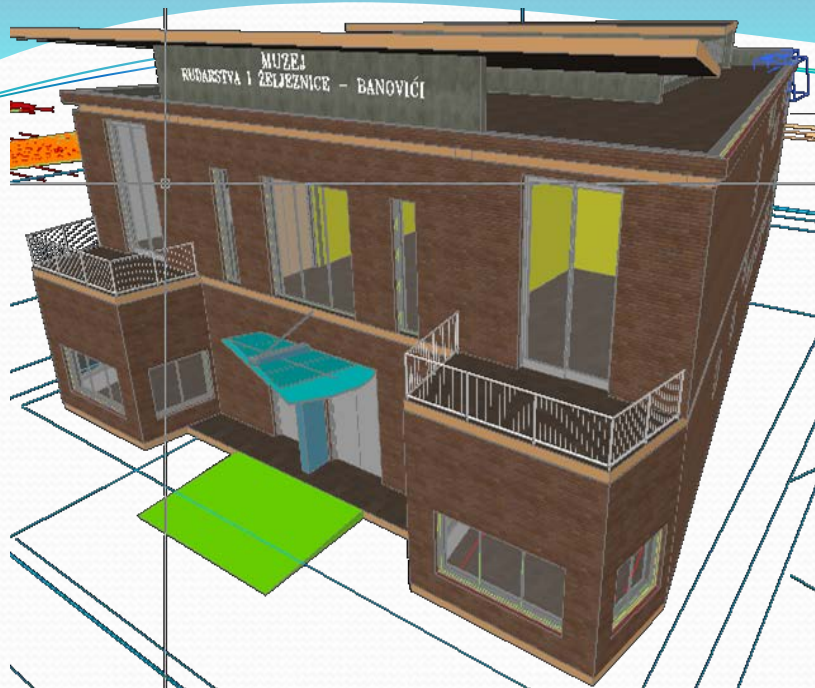
- Turistički ćiro;
- Biciklistička staza;
- Biciklistička staza za brdski takmičarski biciklizam;
- Muzej rudarstva i željeznice;
- Izgradnja sportskih terena za golf, tenis, odbojku, košarku i dr.

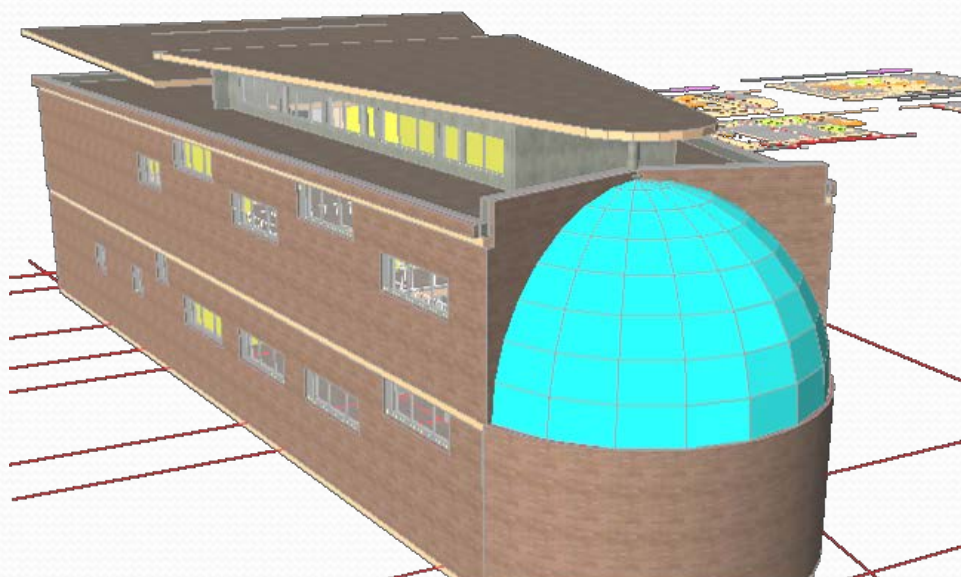

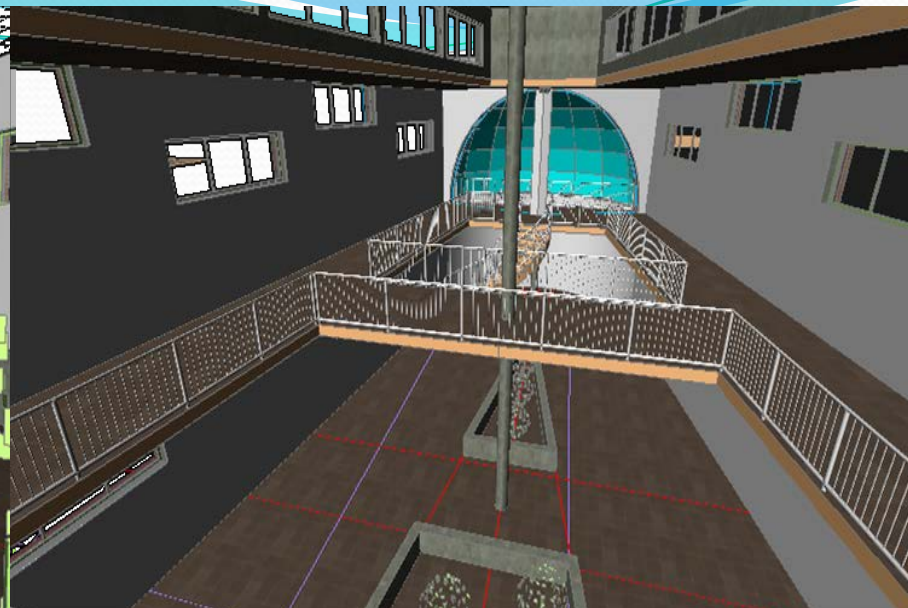
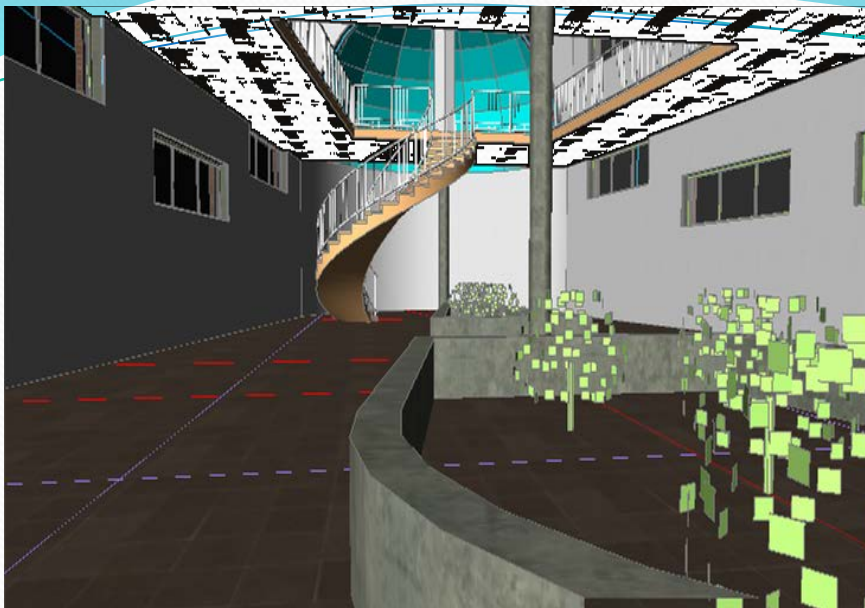
Geografski prostor

1. Biciklistička staza za rekreativni biciklizam
2. Biciklistička staza za sportsko-brdski biciklizam

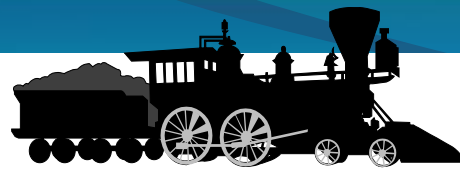

Muzej Rudarstva

Muzej Rudarstva i Željeznice – Banovići
Karakteristični pogledi Unutarnjih galerija.

Općina Banovići je među rijetkim općinama Tuzlanskog kantona koja oblast turizma tretira kao privredni potencijal, utemeljen na izvanrednim resursima i pogodnostima.

Banovički željeznički rariteti:

Parna lokomotiva serije 83

Parna lokomotiva serije 55

Parna lokomotiva serije 25

BANOVIČKI ĆIRO

Lokomotive serije DHL-740; DHL-720 i
parna lokomotiva serije 25

SALON VAGON

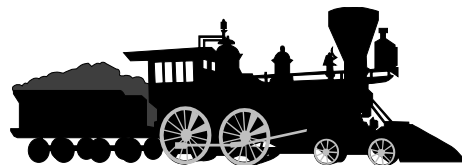
PARNA LOKOMOTIVA 19-12

PARNA LOKOMOTIVA SERIJE 62

Obzirom da Rudnik mrkog uglja Banovići posjeduje sačuvane raritete – parnjače, Banoviće su tokom 2010. godine posjetili predsjednik i dopredsjednik Evropske federacije muzeja i turističkih vozova „FEDECRAIL”, David Morgan i Jacques Daffis sa grupom od 55 ljubitelja parnjače iz Evrope.

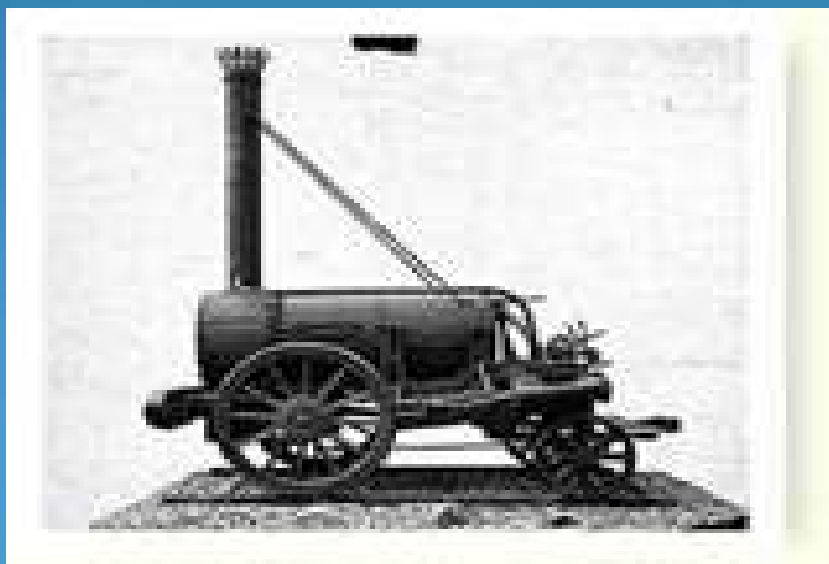
HISTORIJAT RAZVOJA

Razvoju rudarstva u Banovićima predhodila je eksploatacija šumskog bogatstva i razvoj drvne industrije. Zbog toga je 1919. godine izgrađena pruga uskog kolosjeka Bukinje-Živinice, dok je 1937. godine sagrađena pruga Živinice-Radina i time omogućeno otvaranje jame Radina u banovićkom bazenu koja je bila vlasništvo inž. Stamenkovića. Prvi državni rudnik otvoren je 1938. godine u jami Čubrići.

Stivenson je uspio 27.09.1825. godine na pruzi Stokton-Darlington sa lokomotivom „Raketa“ vući voz od 12 teretnih i 22 putnička vagona. U vozu je bilo 450 putnika, a svaka kola su u prosjeku imala masu od 2650 kg. Iste godine odobren je i prevoz putnika. Četiri godine kasnije Stivenson je konstruisao novu parnu lokomotivu koja je na pruzi Mančester-Liverpul dostizala brzinu od 56 km/h. Ovaj dan se smatra rođendanom željeznica u svijetu.

Uzani kolosijek, čija širina je 760mm, u BiH započinje izgradnjom dionice od Bosanskog Broda do Sarajeva a 15.10.1879. godine u Sarajevo je došao prvi voz koga je vukla dvoosovna lokomotiva „Rama“. 01. avgusta 1978.godine došao je posljednji voz iz Višegrada u Sarajevo . To je zvanično ukidanje uzanog kolosijeka u BiH koji je trajao ravno 100 godina. Ova širina kolosijeka najzastupljenija je bila u BiH te je isti nazvan “Bosanski kolosijek”. Trenutno u BiH postoji u Banovićima kao industrijski i u Višegradu kao turistička atrakcija.

B
A
N
O
V
I
Ć
K
I
Ć
I
R
O

Lokomotiva „RAMA“

ĆIRO U BANOVIĆIMA

Nastankom rudnika u Banovićima, započeo je razvoj uzanog kolosijeka banovičkog rudnika. Kroz željeznički transport rudnika prodefilovalo je preko 100 parnih lokomotiva uskog kolosijeka.

Banovički „Ćiro“ nekada davno

Banovički „Ćiro“ danas

Trenutno stanje Banovićkih parnih lokomotiva je:

- **Parne lokomotive serije 25**

To su lokomotive koje su izgrađene 1949 godine u fabrici Českomoravska-Kolben-Danek-Praha. Proizvedeno je deset komada i sve su došle u tadašnji Rudnik uglja „Tito“ Banovići.

B
A
N
O
V
I
Ć
K
I

Ć
I
R
O

Slike lokomotive 25-30

Parne lokomotive serije 83

Parne lokomotive serije 83 proizvedene 1948 i 1949 godine u fabrici Đuro Đaković Slavonski Brod. U Banovićima se pojavljuju 1976, 1977 i 1978 a došle su iz Čapljine nakon ukidanja uskog kolosijeka u BiH.

B
A
N
O
V
I
Ć
K
I

Č
I
R
O

Parne lokomotive serije 55

Pošto za lokomotive serije 55 imamo vrlo malo podataka navodim sljedeće poznato: Lokomotive serije 55 su mađarske proizvodnje namjenjene za šumske i industrijske kolosijeke sa izrazito malim radijusima krivina. Od svih ovih lokomotiva u BiH trenutno postoje dvije lokomotive i to 55-98 u Gračanici kao eksponat i lokomotive 55-99 generalno remontovana u voznom stanju u Banovićima.

B
A
N
O
V
I
Ć
K
I
Ć
I
R
O

Dolazak zaljubljenika u lokomotive nas je potakao da krenemo konkretnije sa starom idejom o izgradnji turističke pruge prema planini Konjuh i prelijepim izletištim.

BUDUĆNOST BANOVIĆKOG ĆIRE

Imajući u vidu da uzani kolosijeci u svijetu predstavljaju turističku atrakciju formirano je Udruženje građana "Bosanski kolosijek" kao inicijator ideje o izgradnji turističkog uzanog kolosijek 0,76 od Banovići - Mačkovac – Zlače – Zobika. Pored navedenog osnovnog cilja operativni cilj je otvaranje novih radnih mjesta direktno na pruzi i indirektno u turizmu.

B
A
N
O
V
I
Č
K
I

Ć
I
R
O

PUTNIČKI SAOBRAĆAJ BANOVIČKOG ĆIRE NEKADA

B
A
N
O
V
I
Ć
K
I

Ć
I
R
O

PUTNIČKI SAOBRAĆAJ
BANOVIĆKOG ĆIRE DANAS

Do sada je urađeno:

1. Izvedbeni projekti turističke pruge i muzeja rudarstva i željeznice
2. Ekološka saglasnost resornog ministarstva federalne vlade
3. Urbanistička saglasnost
4. Urađen je kolektor na rijeci Litva
5. U toku je dogovor sa federalnim željeznicama za polovne šine i pragove
6. Izgrađena 3 putnička vagona i dobijene sve upotrebne dozvole za vožnje i vozila

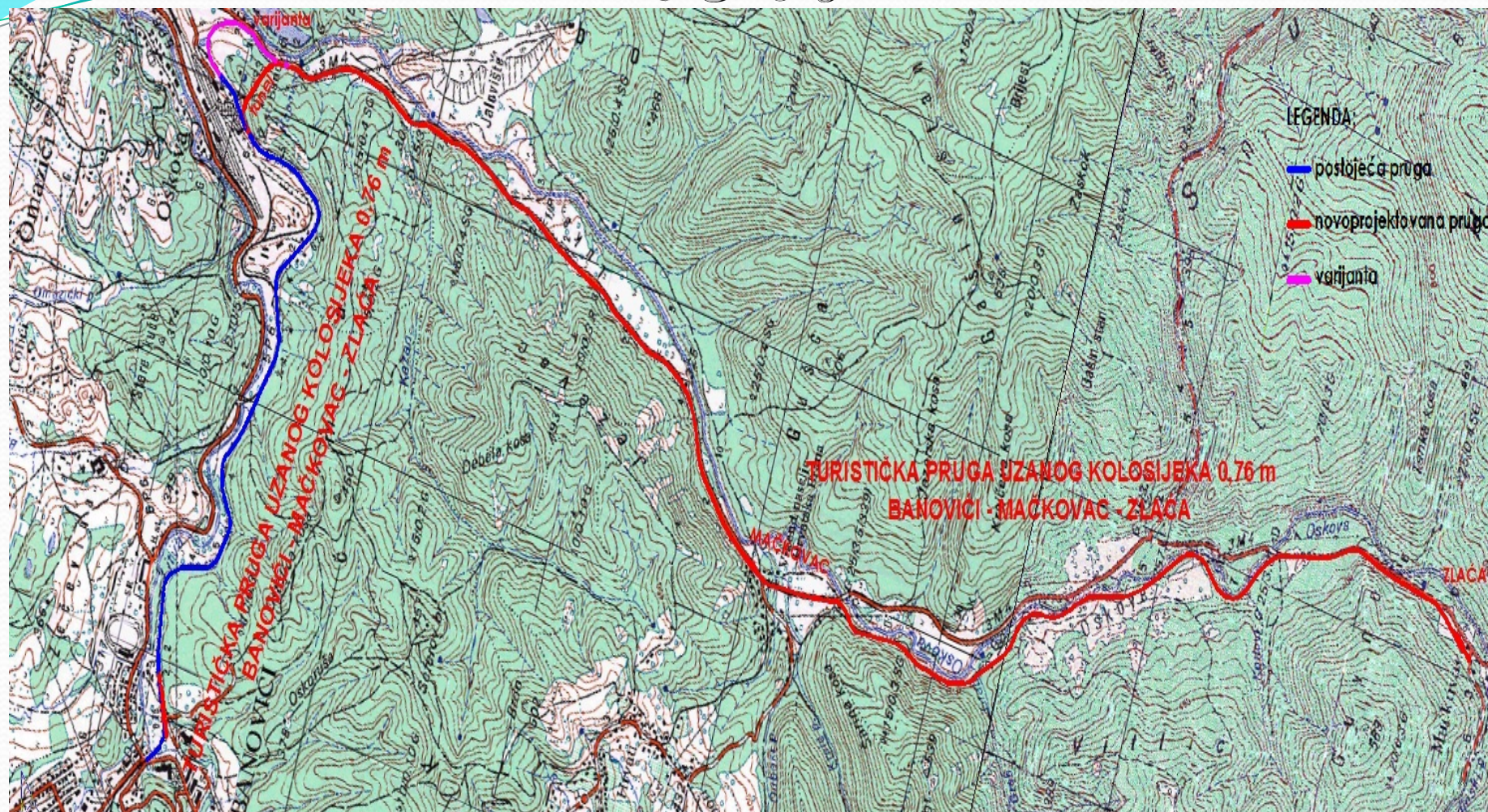

Planirana turistička pruga bi poslužila kao spona sa svijetom koja bi turistima omogućila da vide netaknutu prirodu i prelijepi kompleks Zlača, te čuveno izletište Mačkovac.

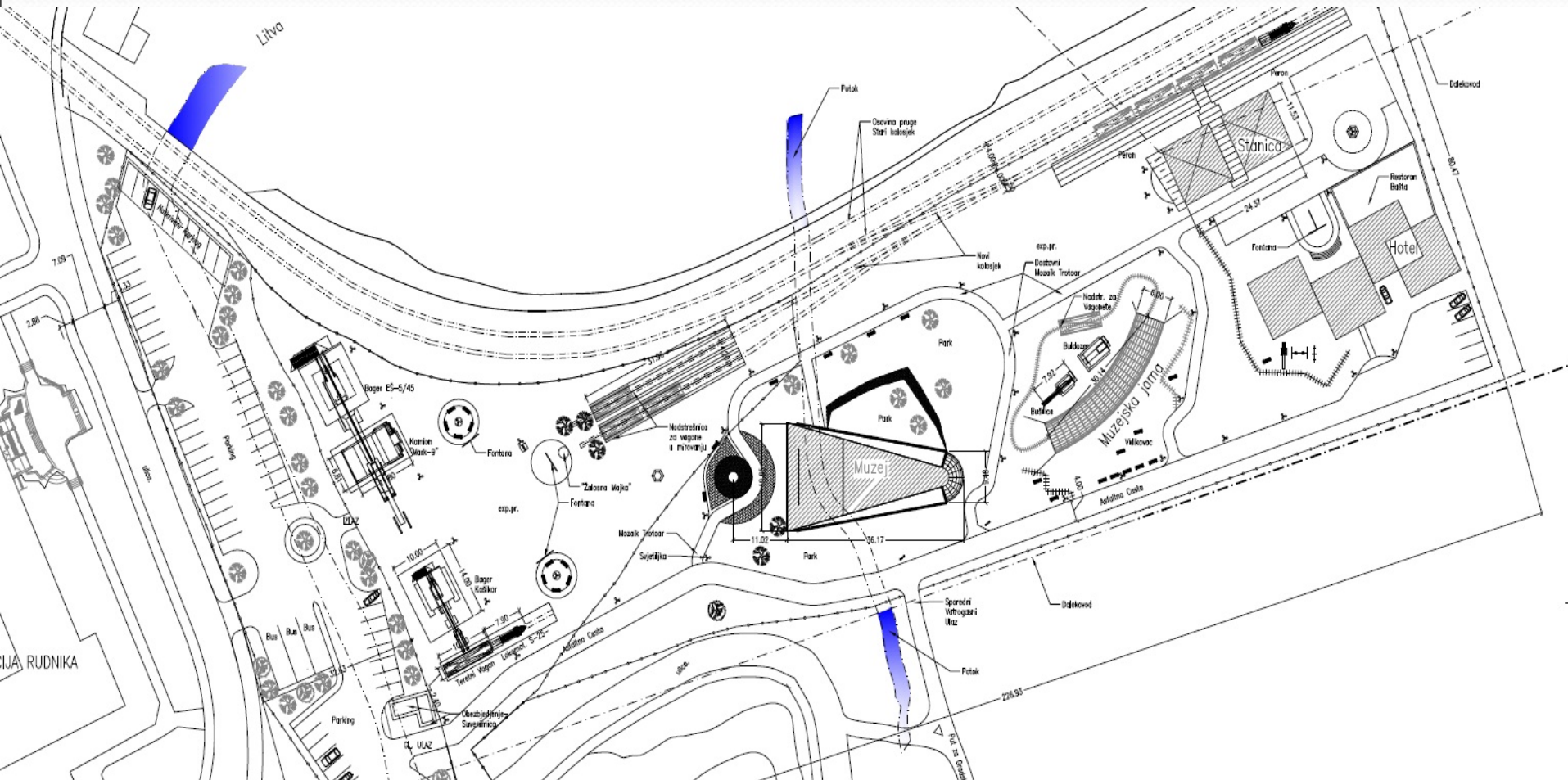
Turistička pruga uzanog kolosjeka 0,76 m
Banovići-Mačkovac-Zlaća.

Planirani muzej će biti zidani objekat za pohranjivanje sitnih eksponata i pisane dokumentacije, a na platou će biti postavljene teške rudarske mašine poput starog bagera, dampera, grejdera, buldozera ali i druga mehanizacija koja vjerno simbolizira sliku rudarske djelatnosti i time se proširuju znanja o posebnostima primjenjenih rudarskih strojeva.

Idejno rješenje muzejskog prostora Banovići

Premda su radovi u sklopu projekta gradnje uskotračne pruge i Muzeja rudarstva i željeznice u Banovićima u pripreмноj fazi interes domaće i šire javnosti je jako velik.

Nakon što je RMU Banovići rekonstruisao 3 putnička vagona organizovane su promotivne vožnje, odnosno, obezbjeđeni su tehnički uslovi, sačinjena tehnička uputstva i drugo, realizovano je na desetine vožnji popularnim „BANOVIĆKIM ĆIROM” postojećom industrijskom trasom.

U promotivnoj vožnji učestvovali su osnovci banovićkih škola, djeca iz Gradskog obdaništa i đaci OŠ „Bukinje” iz Tuzle, njih 2650. Promotivne vožnje i dalje traju a aktivnosti na realizaciji projekta su intenzivirane.

Promotivna vožnja

Promotivne vožnje turističkim vozom

ZAKLJUČAK

Projekt „BANOVÍČKI ČIRO” je promocija turističke ponude i onoga što Rudnik Banovići i općina Banovići imaju, a što treba njegovati. Projektom je planirana turistička pruga u dvije varijante od Banovića do Mačkovca i od Mačkovca do Zlaće ukupne dužine 10.601 m. Od toga je 2513,96 m rudničke pruge Omazići Jug – Separacija koja bi se koristila kao turistička pruga. Pošto su uzani kolosijeci rijetko u svijetu zadržani kao turistička atrakcija, realizacijom ovog projekta, Banovići bi postali turistička destinacija za ljubitelje parnjače kao rariteta iz Evrope i svijeta.

B
A
N
O
V
I
Č
K
I
Č
I
R
O

Terenski uslovi i mogućnost građenja turističke pruge uzanog kolosijeka su vrlo povoljni, a prihvatljivi su i sa aspekta namjene buduće pruge. Naime, izgradnjom pruge prelijepi krajolik uz rijeku Oskovu i okolne padine i brda bi bili dostupniji turistima i mještanima Banovića, Živinica, Tuzle, BiH a i drugima sa puno puno šireg područja.

Značaj otvaranja rudarskog muzeja u Banovićima je utoliko veći što će to biti prvi muzej sa rudarskim sadržajem u BiH. Muzej će ukazivati na bogatstvo naše zemlje, radinost našeg naroda kao i historijski razvoj rudarske tehnologije, a može poslužiti i kao poligon za učenje učenicima srednjih škola i studentima.

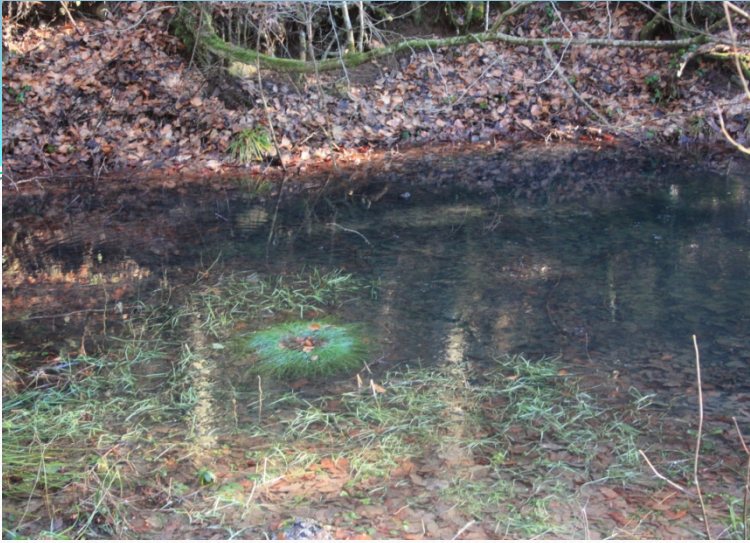

Sve je više interesa turista za posjete površinskim kopovima i jami u Banovićima što bi trebalo osmisliti u narednom periodu.

HVALA NA PAŽNJI